

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกชมรายการโทรทัศน์กับฐานะทางสังคมมีติ สัมฤทธิผลทางการเรียน และสถานภาพของครอบครัวของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม จากโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) ตามประเภทของโรงเรียน และประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของประชากรทั้งหมด ด้วยตารางสำเร็จของยามาเน (Yamane 1970 : 886) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5 % ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 793 คน เมื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกแล้ว ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 589 ราย ซึ่งจะใช้เป็นจำนวนตัวอย่างประชากรในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปกครองของนักเรียน แบบสอบถามการเลือกชมรายการโทรทัศน์ และแบบสอบถามความสัมพันธ์ภายในห้องเรียน เพื่อวัดฐานะทางสังคมมีติของนักเรียน จากการตอบแบบสอบถามการเลือกชมรายการโทรทัศน์ นักเรียนได้ถูกแบ่งออกเป็น 10 กลุ่ม ตามประเภทรายการโทรทัศน์ที่เลือกชม หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) ทั้งวิธีตรง (Direct method) และวิธีวิเคราะห์แบบมีขั้นตอน (Stepwise method)

สรุปผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีชื่อเป็นผู้ปกครอง นอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดคูโทรศัพท์ที่บ้านของตนเอง ส่วนการคูโทรศัพท์ที่บ้านเพื่อนและที่อื่น ๆ กับนักเรียนที่ไม่คูโทรศัพท์เลยมีจำนวนน้อยมาก

ในการจัดแบ่งกลุ่มของนักเรียนตามการเลือกชมรายการโทรทัศน์ 10 ประเภท จากดัชนีความชอบ (Appreciation Index) พบว่านักเรียนในกลุ่มรายการประเภทละครโทรทัศน์มีมากที่สุด เมื่อพิจารณาที่ดัชนีความชอบ ของนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 กลุ่ม ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความชอบ สูงที่สุด ได้แก่ นักเรียนในกลุ่มรายการศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม (ดังแสดงในตารางที่ 6)

3. ลักษณะข้อมูลของตัวแปรต่าง ๆ กับการเลือกชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 ประเภท พอสรุปได้ดังนี้

รายการโทรทัศน์ที่มีจำนวนนักเรียนชายเลือกชมมากที่สุด ได้แก่ รายการกีฬา กับรายการข่าวและข่าวบริการสังคม ส่วนรายการโทรทัศน์ที่มีนักเรียนชายเลือกชมน้อยที่สุด ได้แก่ รายการสารคดี รายการศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม สำหรับรายการโทรทัศน์ที่นักเรียนหญิงเลือกชมจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ละครโทรทัศน์ ส่วนรายการโทรทัศน์ที่นักเรียนหญิงเลือกชมน้อยที่สุด ได้แก่ รายการศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม

3.2 รายการโทรทัศน์ประเภทที่นักเรียนเลือกชม และมีอายุโดยเฉลี่ยสูงสุด คือ รายการศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม และรายการสารคดี ตามลำดับ ส่วนรายการโทรทัศน์ที่นักเรียนมีอายุโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รายการการ์ตูนและรายการสำหรับเด็ก

3.3 โดยเฉลี่ยแล้วรายการโทรทัศน์ประเภทที่นักเรียนมีเกรดเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รายการศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม กับรายการข่าวและข่าวบริการสังคม ส่วนรายการที่นักเรียนมีเกรดเฉลี่ยโดยเฉลี่ยแล้วต่ำที่สุด คือ ศิลปะและดนตรี

3.4 รายการโทรทัศน์ประเภทที่นักเรียนเลือกชม และมีอายุของผู้ปกครอง โดยเฉลี่ยแล้วสูงที่สุด ได้แก่ รายการศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม รองลงมา คือ รายการศิลปะและดนตรี ส่วนรายการที่นักเรียนเลือกชมและมีอายุของผู้ปกครองโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รายการการ์ตูนและรายการสำหรับเด็ก

3.5 รายการโทรทัศน์ประเภทที่นักเรียนเลือกชม และมีระดับการศึกษาของผู้ปกครองโดยเฉลี่ยสูงที่สุด คือ รายการสารคดี และรายการกีฬา ตามลำดับ ส่วนรายการที่นักเรียนมีระดับการศึกษาของผู้ปกครองโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รายการศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม

3.6 รายการโทรทัศน์ประเภทที่นักเรียนเลือกชม และมีคะแนนมาตรฐานอาชีพของผู้ปกครองโดยเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การ์ตูนและรายการสำหรับเด็ก รองลงมา ได้แก่ รายการกีฬาและสารคดีตามลำดับ ส่วนรายการที่นักเรียนเลือกชมและมีคะแนนมาตรฐานอาชีพของผู้ปกครองโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ รายการประเภทกีฬาบันเทิง

3.7 รายการโทรทัศน์ประเภทที่นักเรียนเลือกชมและมีรายได้ของครอบครัว โดยเฉลี่ยแล้วสูงที่สุด คือ รายการกีฬาและการ์ตูน ตามลำดับ ส่วนรายการที่นักเรียนเลือกชมและมีรายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รายการศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม

3.8 รายการโทรทัศน์ที่นักเรียนเลือกชมและมีคะแนนฐานะทางสังคมมิติโดยเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ รายการศิลปะและดนตรีกับภาพยนตร์ ตามลำดับ ส่วนรายการที่นักเรียนเลือกชม และมีคะแนนฐานะทางสังคมมิติโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รายการศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม

4. ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกประเภทของตัวแปรต่าง ๆ ที่ปรากฏในสมการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่ชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 ประเภท มี 2 สมการ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติไม่เกิน .01 โดยที่ตัวแปรในสมการชุดที่ 1 มีส่วนในการจำแนกความแตกต่างของกลุ่มได้สูงกว่าตัวแปรในสมการชุดที่ 2 นอกจากนี้ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักในการจำแนกสูงสุดในสมการจำแนกทั้ง 2 สมการยังแตกต่างกันด้วย แต่ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักในการจำแนกค่อนข้างมากทั้ง 2 สมการที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 กลุ่มได้ มี 3 ตัวแปร คือ อายุ เพศ และเกรดเฉลี่ยของนักเรียน

4.1 อายุของนักเรียน เป็นตัวแปรที่ให้ค่าน้ำหนักในการจำแนกสูงที่สุดในสมการที่ 2 และให้ค่าน้ำหนักในการจำแนกสูงเป็นอันดับที่ 5 ในสมการที่ 1

4.2 เพศของนักเรียน เป็นตัวแปรที่ให้ค่าน้ำหนักในการจำแนกสูงที่สุดในสมการที่ 2 และเป็นอันดับที่ 2 ในสมการที่ 1

4.3 เกรดเฉลี่ยของนักเรียน เป็นตัวแปรที่ให้ค่าน้ำหนักในการจำแนกสูงเป็นอันดับที่ 2 ในสมการที่ 1 และเป็นอันดับที่ 3 ในสมการที่ 2

ตัวแปรอื่น ๆ นอกจากนี้ เป็นตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 กลุ่ม ได้โดยให้ค่าน้ำหนักในการจำแนกที่แตกต่างกันแต่ไม่มากนัก

5. ตัวแปรสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) แบบมีขั้นตอน (Stepwise method) เพื่อคัดเลือกตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักเด่น และสามารถจำแนกนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 กลุ่มได้ กับเพื่อตัดตัวแปรที่มีความสำคัญในการจำแนกนักเรียนทั้ง 10 กลุ่มได้น้อยมากออกไป ได้ตัวแปรสำคัญที่สามารถจำแนกกลุ่มทั้ง 10 กลุ่ม ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 จำนวน 6 ตัวแปร คือ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย และฐานะทางสังคมของนักเรียน รายได้ของครอบครัวและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง โดยมีค่าน้ำหนักเด่นเรียงตามลำดับ

อภิปรายผล

X จากการพิจารณาจำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ ทั้ง 10 ประเภท เพื่อจัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 10 กลุ่มตามรายการที่เลือกชม พบว่า กลุ่มนักเรียนที่เลือกชมรายการประเภทละครโทรทัศน์ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.5 กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ชอบชมรายการประเภทละครโทรทัศน์เป็นอันดับหนึ่งมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.5 ของจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งละครโทรทัศน์เป็นรายการประเภทให้ความบันเทิงรูปแบบหนึ่ง นั้นแสดงว่านักเรียนมีแนวโน้มที่จะเลือกชมรายการประเภทให้ความบันเทิงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บำรุงสุข สีหอำไพ (Bumrongsuk Siha-Umphai 1975 : 190) ที่พบว่าในประเทศไทยเด็กส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจชมรายการโทรทัศน์เพื่อ

การศึกษา แต่ชอบชมรายการบันเทิงมากกว่า และ ดร.โบเวอร์ (Bower cited by Quaal and Brown 1968 : 147) ที่ยืนยันข้อสังเกตของ สไตเนอร์ (Steiner cited by Quaal and Brown 1968 : 147) ด้วย เขาพบว่าถ้ามีรายการให้เลือก ระหว่างรายการข่าวและสารระสนเทศกับรายการบันเทิง นักศึกษากลุ่มตัวอย่างของเขาที่มีการศึกษาคี ก็มีแนวโน้มที่จะเลือกรายการบันเทิงเหมือนกับผู้ชมกลุ่มอื่น ๆ เช่นกัน

ถ้าพิจารณาถึงค่าน้ำหนักของดัชนีความชอบ (Appreciation Index) ของ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกชมรายการโทรทัศน์แต่ละประเภททั้ง 10 กลุ่มแล้ว พบว่านักเรียน กลุ่มที่เลือกชมรายการประเภทศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม มีดัชนีความชอบ โดยเฉลี่ยแล้ว สูงที่สุด คือ 4.26 นอกจากนี้รายการประเภทศาสนาและส่งเสริมศีลธรรมนี้ยังเป็นรายการ ประเภทที่มีนักเรียนเลือกชมน้อยที่สุด คิดเป็น 2.5 ของจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แสดงว่านักเรียนกลุ่มที่เลือกชมรายการประเภทนี้ เป็นผู้ชมที่มีความเลือกสรรในการชม (Selective viewer) กล่าวคือ ผู้ชมประเภทนี้จะเลือกชมและติดตามชมรายการที่ตนเอง ชอบเท่านั้น ถึงแม้ว่ารายการจะไม่ใช่ที่นิยมแพร่หลายโดยทั่วไป ฉะนั้นจึงใช้เวลาในการดู โทรทัศน์น้อยกว่าผู้ชมกลุ่มอื่น ๆ (Goodhardt, et al. 1979 : 77 - 78 ; Steiner cited by Quaal and Brown 1968 : 147)

2. ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวแปรอิสระที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ ฐานะทางสังคมมีอิ
สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และสภาพของครอบครัว สามารถใช้จำแนกกลุ่มนักเรียนที่
เลือกชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 ประเภท กล่าวคือ รายการข่าวและข่าวบริการสังคม
รายการสารคดี รายการการศึกษา รายการศิลปะและดนตรี รายการการ์ตูนและรายการ
สำหรับเด็ก รายการละครโทรทัศน์ รายการประเภทภาพยนตร์ รายการกีฬา รายการ
ศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม และรายการปกิณกะบันเทิง ได้ นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปร
อายุ เพศ และเกรดเฉลี่ยของนักเรียน เป็นตัวแปรที่สำคัญ และมีน้ำหนักสูงมากในการ
จำแนกกลุ่มนักเรียนทั้ง 10 กลุ่มได้อีกด้วย ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่มีส่วนในการจำแนกกลุ่มนั้น
มีค่าน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มแตกต่างกันไปทั้ง 2 สมการ

จากการวิเคราะห์จำแนกประเภทแบบมีขั้นตอน เพื่อคัดเลือกตัวแปรที่จะตัวมา
เข้าสมการจำแนก (Discriminant function) โดยหาตัวแปรที่ดีที่สุดในการจำแนก

มาเข้าในสมการเป็นตัวแรก จากนั้นจะหาตัวแปรที่ดีที่สุดตัวที่สองมาเข้าสมการ เพื่อปรับปรุงแก้ไขทำให้สมการจำแนกกลุ่มดีขึ้น ตัวแปรบางตัวอาจถูกตัดทิ้งไป หากพบว่าเมื่อนำมารวมกับตัวแปรอื่น ๆ แล้วไม่ช่วยให้สมการจำแนกประเภทดีขึ้น จากผลการวิเคราะห์ครั้งนี้พบว่าตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักในการจำแนกสูงที่สุด คือ เพศของนักเรียน รองลงมาคือ อายุของนักเรียน เกรดเฉลี่ย ฐานะทางสังคมมีติ รายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่ถูกตัดทิ้งไป ได้แก่ อายุของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง

การที่พบว่าเพศเป็นตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักสูงที่สุดในการจำแนกนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ แสดงว่า เพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้การเลือกชมรายการโทรทัศน์ของนักเรียนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยต่าง ๆ ที่พบว่าเพศเป็นปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่ง ที่ทำให้เกิดความแตกต่างของพฤติกรรมการชม (บุญทิวา นาคะตะ 2524 : 45 ; Baggalay 1980 : 146 ; Bumrongsuk Siha-Umphai 1975 : 188 - 192 ; De Fleur 1975 : 206 ; Goodhardt 1979 : 48 ; Howe 1977 : 23)

ส่วนการที่พบว่าอายุของนักเรียน เป็นตัวแปรที่สำคัญในการจำแนกนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์แต่ละประเภทนั้น ก็เนื่องจากอายุเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้การยอมรับรายการโทรทัศน์มีความแตกต่างกัน (บุญทิวา นาคะตะ 2524 : 45 ; De Fleur 1979 : 206 ; Howe 1977 : 23)

สำหรับเกรดเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นดัชนี แสดงถึงสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้น ก็เป็นตัวแปรสำคัญที่มีค่าน้ำหนักเด่นมากรองจากเพศ และอายุตามลำดับ และสามารถจำแนกกลุ่มของนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ บุญทิวา นาคะตะ (2524 : 45) ที่ทำการศึกษากการยอมรับรายการโทรทัศน์เพื่อสุขภาพของสมาชิกรายการโทรทัศน์ของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา แล้วพบว่า การยอมรับรายการโทรทัศน์ดังกล่าว มีความแตกต่างกันระหว่าง เพศ อายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ นอกจากนี้ เคอ เฟลอร์ (De Fleur 1975 : 201) กล่าวว่า

การยอมรับสื่อมวลชนใด ๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยา ซึ่งระดับการศึกษาก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างนี้ด้วย

การที่พบว่าฐานะทางสังคม (ซึ่งเป็นตัวแปรที่แสดงถึงบทบาทของกลุ่มเพื่อนมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเลือกชมรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ ของนักเรียน อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละกลุ่มนั้น ก็จะยอมรับรูปแบบของสื่อมวลชนตามที่กลุ่มของตนรับเข้ามา และสมาชิกในกลุ่มก็จะมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นยังพยายามประพฤติกฎปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในลักษณะที่เหมือนกัน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนในวัยรุ่น (Hyman 1974 : 53 ; Steiner 1963 : 68 - 70) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสารมวลชนของ เคอ เฟลอร์ (De Fleur 1975 : 201) ที่กล่าวถึงบทบาทของกลุ่มสัมพันธ์กับการรับสื่อมวลชนว่า ".....ข่าวสารจะเข้าสู่บุคคลหนึ่งแล้วจะถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่น ก็เนื่องด้วยความสัมพันธ์กันในสังคม และมีส่วนส่งผลต่อความสนใจต่อสื่อมวลชนต่าง ๆ ด้วย....."

สำหรับรายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นตัวแปรที่แสดงถึงสถานภาพของครอบครัว ซึ่งงานวิจัยในสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่ที่ใช้อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ของหัวหน้าครอบครัวเป็นตัวชี้ชี้ให้ทราบถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวเช่นกัน (Bureau of the Census, 1967 กล่าวถึงใน กรณีการอักษรกุล 2515 : 67) ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า รายได้ของครอบครัวและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นตัวแปรสำคัญที่มีส่วนจำแนกความแตกต่างของนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์แต่ละประเภทได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ รัญจวน มีนประดิษฐ์ (2513 : 162) และโรส (Rose 316 - 321) ที่พบว่า การเลือกชมรายการโทรทัศน์ของสมาชิกในครอบครัวขึ้นอยู่กับผู้ปกครองมีส่วนช่วยคอยแนะนำในการเลือกชม การดูรายการโทรทัศน์ของผู้ปกครองก็มีผลต่อการดูรายการของเด็กหรือสมาชิกในบ้าน ถ้าผู้ปกครองยิ่งใกล้ชิดกับเด็กมากเท่าใด ยิ่งมีแนวโน้มที่จะแนะนำหรือสรุปคุณค่าของรายการโทรทัศน์นั้นได้รวดเร็วขึ้น (Stein and Friedrich 1975 : 4 ; Steiner 1963 : 84) นอกจากนี้ บาล็อก (Balogh 1959 : 60 - 71) ยังยืนยันว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบดูโทรทัศน์มากกว่ากิจกรรมยามว่างอื่น ๆ แม้ว่าผู้ปกครองคอยคุมการดูอยู่ที่ตาม นั้นแสดงว่าผู้ปกครองมีผลกระทบโดยตรงต่อการเลือกชมรายการโทรทัศน์ของนักเรียน ในขณะที่ตัวผู้ปกครองแต่ละคนในแต่ละ

ครอบครัวที่มีความแตกต่างของการเลือกชมรายการโทรทัศน์ อันมีพื้นฐานมาจากปัจจัยพื้นฐาน กล่าวคือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ (บุญทิวา นาคะตะ 2524 : 45; De Fleur 1975 : 206, 210) ดังกล่าวแล้ว

อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรสำคัญในการจำแนกนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ ทั้งสิ้น 6 ตัว กล่าวคือ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย และฐานะทางสังคมมิตินักเรียน รายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาของครอบครัว และได้สมการจำแนกประเภทที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 รวม 2 สมการ โดยที่ตัวแปรในสมการชุดที่ 1 มีค่าร้อยละในการจำแนกเท่ากับ 56.01 และตัวแปรในสมการชุดที่ 2 มีค่าร้อยละในการจำแนกเท่ากับ 21.77 ซึ่งเป็นค่าที่ไม่สูงมากนัก ทั้งนี้อาจเนื่องจากตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงตัวแปรหรือปัจจัยพื้นฐานตามทฤษฎีของ เดอ เฟลอร์ (De Fleur 1975 : 201) เท่านั้น ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สไตเนอร์ (Steiner 1963 : 63) ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้ชมต่อรายการโทรทัศน์ว่า "...ไม่ว่าช่วยเหตุผลใดก็ตาม ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่สะท้อนมาจากความแตกต่างทางการศึกษาและศาสนา จะมีผลต่อความรู้สึกของผู้ชมรายการโทรทัศน์มากกว่า อิทธิพลพื้นฐาน เช่น เพศ อายุ และที่พักอาศัย..." เป็นที่น่าสังเกตว่าตัวแปรสำคัญที่ได้จากการวิจัยทั้ง 6 ตัว ปรากฏว่าเป็นตัวแปรที่แสดงความแตกต่างระหว่างบุคคล 4 ตัว คือ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย และฐานะทางสังคมมิตินักเรียน และตัวแปรที่แสดงถึงสถานภาพของครอบครัวเพียง 2 ตัว คือ รายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง แสดงว่าความแตกต่างของการเลือกชมรายการโทรทัศน์ของนักเรียนขึ้นอยู่กับพื้นฐานมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่มาก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสารมวลชนของ เดอ เฟลอร์ (De Fleur 1975 : 201) ที่กล่าวว่า "...บุคคลจะยอมรับสื่อหรือมีปฏิริยากับสื่อที่ได้รับอย่างไรมัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยา ซึ่งปัจจัยอันหนึ่งก็คือ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ฐานะ หรือระดับชั้นทางสังคม ได้แก่ อายุ เพศ รายได้ ระดับการศึกษา..."

~~ส่วน~~ รายได้ของครอบครัวและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถจำแนกความแตกต่างของนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์

แต่ละประเภทได้ แต่ตัวแปรทั้ง 2 ตัวดังกล่าวนี้ มีค่าน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มไม่สูงนัก ประกอบกับตัวแปรที่ถูกตัดออกไปจากสมการจำแนกที่ได้จากการวิเคราะห์ จำแนกประเภท แบบมีขั้นตอน (Stepwise method) คือ อาชีพ และอายุของผู้ปกครอง ก็เป็นตัวแปรที่ใช้เป็นดัชนีแสดงถึงสถานภาพของครอบครัวได้ แสดงว่าตัวแปรทางด้านสถานภาพของครอบครัว มีส่วนในการจำแนกความแตกต่างของนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ ได้ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเป็นตามข้อค้นพบของ สเตนเนอร์ (Steiner 1963 : 89 - 90) ที่ว่าเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองหลายคนไม่ประสงค์ที่จะควบคุมการดูโทรทัศน์ของเด็ก ทั้งด้านเนื้อหาและเวลาการดู ก็คือตัวผู้ปกครองเองชอบดูโทรทัศน์อยู่แล้ว และสนใจที่จะให้เด็กในความปกครองได้ดูอย่างอิสระ

หลังจากการวิเคราะห์ครั้งนี้แล้ว พอสรุปได้ว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกชมรายการโทรทัศน์ และมีค่าน้ำหนักในการจำแนก ความแตกต่างของการเลือกชมรายการโทรทัศน์แต่ละประเภท รวมทั้งสิ้น 6 ตัว ได้แก่ เพศ อายุ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และฐานะทางสังคมมิตินักเรียน รายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง โดยมีค่าน้ำหนักในการจำแนกสูง - ต่ำเรียงตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับตัวแปรสำคัญ ที่สามารถจำแนกนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 10 ประเภท ดังได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การที่พบว่าตัวแปรสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีความแตกต่างกันในการเลือกชมรายการโทรทัศน์แต่ละประเภท กล่าวคือ รายการประเภทข่าวและข่าวบริการสังคม สารคดี การศึกษา ดนตรีและศิลปะ การ์ตูนและรายการสำหรับเด็ก ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ กีฬา ศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม และบันเทิงะนั้น ขึ้นอยู่กับตัวแปร เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย และฐานะทางสังคมมิตินักเรียน ซึ่งทั้ง 4 ตัวแปรเป็นตัวแปรเกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง ส่วนตัวแปรรายได้ของครอบครัวและตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นตัวแปรที่ชี้สถานภาพของครอบครัว ซึ่งก็มีบทบาทต่อการเลือกชมรายการโทรทัศน์ของนักเรียนเช่นกัน ดังนั้นจึงขอเสนอแนะ แยกตามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

1.1 ตัวนักเรียนเอง ควรพิจารณาตนเองถึงความเหมาะสมในการเลือกชมรายการหรือเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา เพื่อปรับทิศทางของตนเอง ในการเลือกชมรายการโทรทัศน์ได้เหมาะสม

1.2 ผู้ปกครองนักเรียนและครูผู้สอน ควรเป็นผู้แนะนำการเลือกชมรายการโทรทัศน์ของนักเรียนในความดูแล โดยพิจารณาถึงเพศ อายุ และสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน ร่วมกันไปตามลำดับ เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้สอนสามารถคัดเลือกรูปแบบรายการโทรทัศน์ เพื่อใช้ประกอบการสอนในชั้นเรียนได้ โดยพิจารณาการเลือกรูปแบบของรายการจากตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรดังกล่าว

1.3 ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ทั้งการผลิตเพื่อการศึกษาโดยตรง หรือเพื่อการค้าก็ตาม สามารถนำตัวแปรสำคัญดังกล่าวมาแล้ว มาประกอบการพิจารณาผลิตรายการให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้ชมเป้าหมายได้มากที่สุด และมีประสิทธิภาพ

2. เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในการจำแนกของสมการทั้ง 2 สมการ พบว่าในสมการที่ 1 มีค่าร้อยละในการจำแนกเท่ากับร้อยละ 56.01 และสมการที่ 2 เท่ากับร้อยละ 21.77 ส่วนที่เหลือเป็นค่าร้อยละในการจำแนกของสมการอื่น ๆ ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรในสมการชุดที่ 1 มีส่วนในการแยกความแตกต่างของกลุ่มนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์แต่ละประเภทได้ ร้อยละ 56.01 และตัวแปรในสมการชุดที่ 2 มีส่วนในการจำแนกกลุ่มดังกล่าวได้เพียง 21.77 เท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการแบ่งประเภทของรายการโทรทัศน์ ยังมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่บ้าง จึงน่าจะมีการศึกษาถึงการจัดแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์ อาจเป็นการวิเคราะห์จากเนื้อหา หรือการวิเคราะห์จากจุดมุ่งหมายของผู้ชมก็ได้

แต่อย่างไรก็ตามน่าจะได้มีการศึกษาเพื่อหาตัวแปรสำคัญอื่นอีก ทั้งทางสังคมวิทยา และจิตวิทยาเช่นกัน เพื่อนำมาวิเคราะห์จำแนกผู้ชมรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ ได้ละเอียดและแม่นยำมากขึ้น เพิ่มเติมจากตัวแปรสำคัญจากการวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งขยายกลุ่มประชากรให้กว้างขวางออกไปได้อีกด้วย

3. จากการวิจัยพบว่า ตัวแปรสำคัญต่าง ๆ มีส่วนในการแยกความแตกต่างของกลุ่มนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ ได้ ถึงแม้ว่าจะยังไม่มากก็ตาม และยังเป็นเพียงการศึกษาถึงความสัมพันธ์โดยส่วนรวม ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเลือก

ชมรายการโทรทัศน์แต่ละประเภท โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่านั้น จึงควรจะมีการวิเคราะห์สาเหตุ (Path Analysis) ของการเลือกรายการ
โทรทัศน์แต่ละประเภท โดยเฉพาะรายการประเภทการศึกษา อันจะเป็นแนวทางในการ
ศึกษา และการผลิตรายการโทรทัศน์ให้สอดคล้องกับผู้ชมมากยิ่งขึ้น

4. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่าเป็นนักเรียนหญิง
มากกว่านักเรียนชาย ประมาณ 3 เท่า ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดที่ว่า การวิจัยครั้งนี้ต้อง
ศึกษาถึงฐานะทางสังคมมิติที่ต้องศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนในห้องเรียน และในแต่ละ
ห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่าง มีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชายอยู่โดยปกติแล้ว ฉะนั้น
ในการวิจัยครั้งต่อไป น่าจะได้ควบคุมหรือออกแบบให้ตัวแปรด้านเพศรัดกุมขึ้น ✓ ๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย